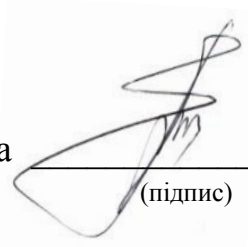

Робоча програма навчальної дисципліни “Інновації та підприємництво” для підготовки доктора філософії для здобувачів усіх спеціальностей третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 17с.

Розробник: Осідач Оксана Павлівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємства
Протокол № 1 від “ 30 ” серпня 2017 р.

Завідувач кафедри економіки підприємства проф. Михасюк І.Р.
(підпис)

Схвалено Вченою радою економічного факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка
Протокол № 1 від “ 30 ” серпня 2017 р.

Голова Р.В.Михайлишин
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: <u>07 – Управління та адміністрування</u>	Вибіркова	
Модулів - 1	Спеціальність: <u>076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 0		2-ий	2-ий
Курсова робота - 0		Семестр	
Загальна к-сть годин - 90		4-ий	4-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 для самостійної роботи аспіранта – 3,6	Освітньо-науковий рівень: <u>Доктор філософії</u>	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		(-)	(-)
		Самостійна робота	
		58 год.	78 год.
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,8

для заочної форми навчання – 1: 6,5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво» є формування знань і навичок раціональної організації та обґрунтування напрямків інноваційного розвитку економічних систем з урахуванням впливу сучасних тенденцій на підприємницьку діяльність

Основними **завданнями** викладання дисципліни є вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних теоретичних концепцій та законодавчо-нормативної бази інноваційної діяльності, тенденцій інноваційного розвитку, методів та підходів пошуку, економічного обґрунтування, вибору та оцінювання, втілення інновацій на підприємстві, а також маркетингу інновацій у конкурентному середовищі, вироблення та закріплення навичок використання інструментарію управління інноваційною діяльністю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- визначення інновації, новації, винаходу, технології, інноваційної діяльності
- характерні ознаки інновацій
- види інновацій при класифікації за основними критеріями
- етапи інноваційної діяльності
- основні положення теоретичних концепцій інновацій та інноваційної діяльності українських та зарубіжних вчених
- інноваційні цілі підприємства
- суть ефективної інноваційної політики підприємства у ринковій економіці
- сутність інноваційної стратегії, її взаємозв'язок із загальною стратегією підприємства, знати види, етапи та інструменти формування інноваційної стратегії
- етапи інноваційного процесу на підприємстві
- джерела та методи отримання інноваційних ідей
- інструменти оцінювання інноваційних ідей та розробок
- визначати порядок втілення інноваційної ідеї

- інструменти інноваційного маркетингу
- інформаційно-аналітичну базу для здійснення моніторингу науково-технічної та інноваційної діяльності
- форми фінансування інноваційної діяльності
- суть та методи державної підтримки інноваційного підприємництва
- організаційно-правові форми інноваційного підприємництва

вміти:

- проаналізувати вихідну ситуацію та сформулювати завдання інноваційної діяльності підприємства
- спланувати етапи інноваційного процесу на підприємстві
- здійснити пошук інноваційних ідей із доступних джерел
- організувати та провести генерування інноваційних ідей в групі
- систематизувати інноваційні ідеї за обраними критеріями та сформулювати базу
- оцінити та відібрати інноваційні ідеї для впровадження
- розробити маркетингові заходи виходу з інноваційним продуктом на ринок
- використати інструменти стратегічного аналізу для вибору стратегії інноваційного розвитку
- оцінити ризики інноваційного розвитку підприємства

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інновації та циклічність економічного розвитку; теоретичні основи інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва

Актуальність інноваційної діяльності у глобальних світових господарських зв'язках. Інноваційна політика в Україні. Передові та перспективні розробки українських вчених.

Розвиток теорії інновацій у економічній науці. Еволюція понять та підходів у працях М.Туган-Барановського, Й.Шумпетера, Г.Арнда, М.Кондратьєва, Л.Нефьодова, М.Портера, П. Друкера, М.Згуровського та ін.

Порівняльні характеристики індустріальної та інформаційної епох. Основні етапи розвитку інформаційної епохи. Сутність знань та їхні властивості. Особливості поведінки підприємств у інформаційну епоху.

Суть інноваційної політики суб'єкта підприємницької діяльності у ринковій економіці. Фактори впливу на формування інноваційної політики суб'єкта підприємницької діяльності. Ознаки технологічно ефективного підприємництва.

Рекомендована література: [17, 16-25], [21, 39-60]

Тема 2. Основні економічні категорії, принципи та методи дисципліни; організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком суб'єктів підприємництва

Визначення основного терміну дисципліни - "інновація": дискусійні точки зору. Українське законодавство та міжнародні стандарти у питаннях визначення інновацій. Ідея, винахід, технологія, новація, інновація – особливості визначень. Характерні ознаки інновацій. Класифікація інновацій.

Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Місце інноваційного процесу в управлінні суб'єктом підприємництва. Основні етапи інноваційної діяльності: особливості трактування відповідно до українського законодавства та зарубіжних підходів. Науково-технічна діяльність як невід'ємна частина інноваційної діяльності. Взаємодія учасників інноваційного процесу.

Інноваційний менеджмент на підприємстві. Складові організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком суб'єкта підприємництва.

Інноваційні цілі підприємства. Характеристика якісних та кількісних цілей.

Інноваційна стратегія підприємства. Види інноваційних стратегій. Етапи та інструменти формування інноваційної стратегії.

Рекомендована література:[17, с. 13, 16-25], [18, с.113-127], [21, 14-21], [22, 13-20]

Тема 3. Етапи та інструменти інноваційного процесу у підприємницькій діяльності

Сутність та етапи інноваційного процесу на підприємстві. Основні причини здійснення інновацій у підприємстві. Аналіз ситуації та формулювання проблеми. Методи збору та генерування інноваційних ідей. Реєстрація та групування ідей. Порядок та критерії оцінювання інноваційних ідей. Якісні, кількісні та змішані методи оцінки інноваційних ідей. Відбір ідей. Управління процесом втілення інноваційних ідей. Вибір форм та методів організації праці для втілення інноваційних ідей. Планування розробки та випуску інноваційного продукту.

Комерціалізація інновацій. Організація системи збуту нового продукту. Вибір форм збуту нового продукту. Планування ціни та обсягів збуту нового продукту.

Закріплення нового продукту на ринку. Комунікаційна політика щодо нового продукту.

Рекомендована література: [17, 38-49], [22, 23-30], [21, 402-411], [22, 40-47]

Тема 4. Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей

Сутність та роль інноваційної бізнес-моделі у сучасному підприємстві. Передумови та головні перешкоди формування успішної інноваційної бізнес-моделі. Базові стратегії при формуванні інноваційної бізнес-моделі.

Методика формування інноваційної бізнес-моделі. Принципові складові інноваційної бізнес-моделі. Структурований опис інноваційної бізнес-моделі та

критичних факторів впливу.

Порядок розробки та втілення інноваційної бізнес-моделі. Управління змінами на етапі імплементації інноваційної бізнес-моделі. Основні інструменти.

Рекомендована література: :[17, 178-188], [18, 113-127], [21, 186-226], [22, 13-16], [29].

Тема 5. Інформаційно-аналітична база та показники для моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності

Сутність моніторингу інновацій. Об'єкти моніторингу інновацій. Інформаційно-аналітична база для здійснення моніторингу науково-технічної та інноваційної діяльності. Групи показників для моніторингу науково-технічної та інноваційної діяльності.

Моніторинг інноваційного проекту: зміст і основні напрямки. Моніторинг технічних і якісних характеристик проекту. Моніторинг термінів виконання проекту. Моніторинг вартісних показників проекту. Аналіз ризиків інноваційних проектів. Причини та можливі місця виникнення у підприємстві. Типові ризики інноваційних проектів та управління ними.

Оцінка ефективності інновацій у ринковій економіці.

Рекомендована література:[17, 249-270], [18, 569-591, 629-632], [21, 316-389],[18, 569-590, 670-712]

Тема 6. Організаційні форми інноваційного підприємництва; інфраструктура ринку інновацій

Ознаки та форми інноваційного підприємництва. Державна підтримка інноваційного підприємництва в економічно розвинутих країнах.

Види інноваційних підприємств. Слабкі та сильні сторони малих інноваційних підприємств. Фази життєвого циклу інноваційного підприємства.

Сутність та особливості діяльності венчурних підприємств, малих інноваційних підприємств у рамках материнських компаній, інноваційних інкубаторів. Форми науково технічної кооперації у інноваційних процесах. Інноваційні альянси, консорціуми. Спільні підприємства як форма інноваційної

діяльності.

Інноваційна інфраструктура. Особливості створення та функціонування промислових парків, технопарків, технополісів.

Рекомендована література:[17, 25-29], [19, 37-54], [21, 153-184], [22, 49-64]

Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва; види та особливості формування національних інноваційних систем

Місце інноваційної політики в системі регуляторів соціально-економічних процесів. Необхідність і шляхи збереження та удосконалення науково-технічного та інноваційного потенціалу України. Законодавча та нормативна база регулювання. Державні пріоритети у сфері науки та технологій, інноваційної діяльності. Основні завдання та функції державних органів у інноваційній сфері.

Прямі та непрямі методи державної підтримки інноваційної діяльності. Напрямки взаємодії державних, приватних та громадських структур. Підтримка держави у міжнародній інноваційній співпраці. Цільові комплексні програми у сфері інноваційної діяльності. Державне фінансування інноваційної діяльності, бюджетне асигнування. Позабюджетні фонди та інші джерела недержавного фінансування.

Поняття та законодавчий захист інтелектуальної власності. Патенти. Види та порядок видачі. Ліцензування та юридичний порядок передачі технологій. Зміст привабливих з комерційної точки зору ліцензій на ноу-хау. Ціна ліцензії на нові винаходи. Стратегічні цілі продажу ліцензій на нові технології.

Сутність, мета та передумови створення національної інноваційної системи.

Рекомендована література:[17, 8, 29-38], [18, 477-524], [19, 166-184], [22, 66-71]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Інновації та циклічність економічного розвитку; теоретичні основи інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва	10	2	2			6	12					12
Тема 2. Основні економічні категорії, принципи та методи дисципліни; організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком суб'єктів підприємництва	10	2	2			6	13	1	2			10
Тема 3. Етапи та інструменти інноваційного процесу у підприємницькій діяльності	20	4	4			10	15	1	2			12
Тема 4. Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей	12	2	2			10	15	1	2			12
Тема 5. Інформаційно-аналітична база та показники для моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності	14	2	2			10	11	1				10
Тема 6. Організаційні форми інноваційного підприємництва; інфраструктура ринку інновацій	10	2	2			6	11	1				10
Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємства; види та	14	2	2			10	13	1				12

особливості формування національних інноваційних систем												
Усього годин	90	16	16			58	90	6	6			78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>не передбачено навчальним планом</i>	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1	Інновації та циклічність економічного розвитку; теоретичні основи інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва	2	
2	Основні економічні категорії, принципи та методи дисципліни; організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком суб'єктів підприємництва	2	2
3	Етапи та інструменти інноваційного процесу у підприємницькій діяльності	4	2
4	Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей	2	2
5	Інформаційно-аналітична база та показники для моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності	2	
6	Організаційні форми інноваційного підприємництва; інфраструктура ринку інновацій	2	
7	Державна підтримка інноваційного підприємництва; види та особливості формування національних інноваційних систем	2	
	Разом	16	6

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>не передбачено навчальним планом</i>	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Інновації та циклічність економічного розвитку; теоретичні основи інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва	6	12
2.	Основні економічні категорії, принципи та методи дисципліни; організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком суб'єктів підприємництва	6	10
3.	Етапи та інструменти інноваційного процесу у підприємницькій діяльності	12	12
4.	Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей	8	12
5.	Інформаційно-аналітична база та показники для моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності	10	10
6.	Організаційні форми інноваційного підприємництва; інфраструктура ринку інновацій	6	10
7.	Державна підтримка інноваційного підприємництва; види та особливості формування національних інноваційних систем	10	12
	Разом	58	78

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке може виконуватися в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво» за ініціативою аспіранта. У разі виконання студентом індивідуального завдання, час, задіяний на його виконання, включається у обсяг самостійної роботи з відповідним корегуванням його структури.

Метою виконання індивідуального завдання є набуття аспірантом навиків трансформування теоретичних знань з розвитку інновацій у розробку інноваційного проекту. Оцінка за індивідуальне завдання є складовим елементом підсумкової оцінки з дисципліни.

10. Методи навчання

Основними методами навчання, які використовують в процесі викладання навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво» є:

- метод передачі та сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);

- метод практичного засвоєння курсу шляхом обговорення програмного матеріалу з врахуванням завдань для самостійної роботи, а також дискусійних та проблемних питань за темою практичного заняття, з метою набуття умінь і практичних навичок (практичні заняття);

- метод роботи в групах допомогою для вирішення конкретних завдань та ситуацій;

- метод самостійного засвоєння аспірантами навчального матеріалу шляхом самостійного опрацювання базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота);

- методи контролю змісту та якості виконаного індивідуального завдання (практичні заняття та самостійна робота).

11. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- оцінювання рівня підготовки до практичного заняття, в т.ч. з врахуванням додаткової літератури, а також активності під час його проведення;
- оцінювання презентації результатів роботи в групах;
- оцінювання індивідуального завдання.

Для діагностики знань використовується 100-бальна шкала.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання знань.

12. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою:

Засоби контролю	Кількість балів
Поточний контроль на семінарських заняттях	50
Презентація результатів роботи в групі	20
Індивідуальне завдання	30

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво» включає:

- 1) опорний конспект лекцій у вигляді презентації
- 2) навчальні посібники які містять ілюстративні матеріали та матеріали математичних формул, а також практичні завдання для самостійної роботи студента.

14. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р.//Відомості Верховної Ради України (далі - ВВР). - 1996. - № 30. - С.141.
2. Про власність. Закон України від 7 лютого 1991р.//Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1991. - № 20. - С.249.
3. Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності. Закон України від 13 грудня 1991р.//Відомості Верховної ради Української РСР. - 1992. - № 12. - С.165.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України від 15 грудня 1993р.//ВВР. - 1994. - № 7. - С.32.
5. Про охорону прав на промислові зразки. Закон України від 15 грудня 1993р.//ВВР. - 1994. - № 7. - С.34.
6. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг. Закон України від 15 грудня 1993р.//ВВР. - 1994. - №7. - С.36.
7. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 21 квітня 1993р.//ВВР. - 1994. - “13. - С.64.
8. Про науково-технічну інформацію. Закон України від 25 червня 1993р.//ВВР. - 1993р. - № 33. - С.345.
9. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 19 вересня 1991р.//ВВР. - 1991. - № 49. - С.682.
10. Про наукову і науково-технічну експертизу. Закон України від 10 лютого 1995р.//ВВР. - 1995. - № 9. - С.56.
11. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків. Закон України від 16 липня 1999р.//ВВР. – 1999. - №40. – С.363.
12. Про інноваційну діяльність. Закон України від 4 липня 2002р.//ВВР. – 2002. - №36. – С.266.
13. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Закон України від 16 січня 2003р.//ВВР. – 2003. - №13. – С.93.
14. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій. Закон України від 14 вересня 2006р.//ВВР. – 2006. - №45. – С.434.

15. Положення про Державне патентне відомство України. Постанова Кабінету міністрів України від 21 липня 1992р. № 411//Збірник постанов Уряду України. - 1994. № 11. - С.278.
 16. Про порядок надання послуг Держпатентом України. Наказ Держпатенту України від 25 січня 1995р. № 9 // Інновація. - 1995. - № 5-8.
 17. Василенко В.О. Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посібн. Видання 3-тє вип. та доп./Зап ред. В.О. Василенко. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 440с.
 18. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник/О.І. Волков., М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін. Під ред. Проф. О.І.Волкова, проф. М.П.Денисенка. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 960с.
 19. Мокій А.І., Полякова Ю.В., Осідач О.П., Бабець І.Г. Міжнародний інноваційний менеджмент: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу. – Львів: видавництво ЛКА, 2004. – 308с.
 20. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посіб. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 2004с.
 21. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник: Київ: Академвидав, 2006. – 464с.
 22. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І., Ткачук І.Г. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник. – Київ: ЦНЛ, 2004. – 128с.
- Допоміжна**
23. Борейко В.І. Інновації як основа економічного зростання// Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №9. – С.42.
 24. Голощапова О. Ринок інноваційних технологій в Україні: вивчення світового досвіду з метою його застосування у вітчизняних умовах//Економіст. – 2007 - № 2. – С.32
 25. Гончаров Ю., Касич А. Науковий потенціал як фактор розвитку інноваційно-інвестиційної системи України//Економіка України. – 2007. - № 3. – С.42
 26. Денисюк В. Відкриті інновації: новітні реалії у комерціалізації результатів досліджень, розробок та технологій//Економіст. – 2009. - №12. – С.34

27. Ковалишин П. Венчурний бізнес у Китаї. Історія, специфіка та загальні тенденції//Економіст. – 2006. - №9. – С.52
28. Ковалишин П. Венчурний бізнес в Японії, стан та перспективи//Економіст. – 2007. - №4. – С.64
29. Осідач О.П. Методичні основи формування інноваційних бізнес-моделей / О.П.Осідач // Вісник Львівського Університету. Серія економічна. - 2015. – Випуск 52. – СС. 127-134.
30. Ставицький О.В. Особливості розвитку інноваційної діяльності в Україні//Економіка та держава. – 2011. - № 11. – С.41.
31. Тарнавська Н. Побудова концепції управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання на засадах інноваційного розвитку//Економіст. 2010. - №9. – С. 30.
32. Товт Т.Й. Особливості фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні// Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №3. – С.102.
33. Федулова Л.І. Державна політика в національній інноваційній системі: стабільність зберігається// Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №4. – С.90.
34. Федулова Л. Інституційне середовище інноваційного розвитку//Економіст. – 2012. - №5. – С.38.
35. Федулова Л. Тенденції розвитку високотехнологічного сектору України//Економіст. – 2009. - №1. – С.32.
36. Хаустов В. Патентна активність за класами техніки і технологій у світі та в Україні//Економіст. – 2009. - №7. – С.26.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. www.ukrstat.gov.ua
3. www.sdip.gov.ua
4. www.ukrpatent.org
5. www.ip-centr.kiev.ua
6. www.uacrr.kiev.ua

Розробник

О.П.Осідач